

Χριστόδουλου Βασιλειάδη
Δρος Θεολογίας, μουσικού

Η ανδρεία γυνή κατά το Παροιμιών λα΄ (στ. 10-31)

Το βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης, το οποίο φέρει τον τίτλο «Παροιμίες» έχει γραφτεί σύμφωνα με την επιγραφή του βιβλίου καθώς και με την πατερική παράδοση από τον σοφό Σολομώντα, απόγονο του Δαβίδ. Έχει γραφτεί υπό μορφή ποιήματος στην εβραϊκή γλώσσα της κλασσικής περιόδου. Στο τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου των Παροιμιών, στίχοι 10-31 υπάρχει ένας υπέροχος ύμνος προς την δραστήρια και ενάρετη γυναίκα. Ο ύμνος αυτός αποτελείται από 22 στίχους και έχει στο Μασωριτικό (εβραϊκό κείμενο) αλφαβητική ακροστοιχίδα.

Η γυναίκα όπως αναφέρει ο απόστολος Πέτρος είναι ασθενέστερο σκεύος¹. Όμως γίνεται ανδρεία με τη σύνεση και την πιστότητά της προς το σύζυγό της. Τέτοιες γυναίκες όμως σύμφωνα με τον συγγραφέα των Παροιμιών είναι σπάνιες και πολύτιμες. Ο σύζυγος της ανδρείας γυναίκας της έχει πλήρη εμπιστοσύνη, αφού είναι οικονόμος και βοηθά το σύζυγό της στην εξοικονόμηση των αγαθών, έτσι ώστε στο σπίτι τους να τα έχουν όλα άφθονα.

Η γυναίκα αυτή εργάζεται σε όλη της τη ζωή για την ευτυχία του συζύγου της και στην οικογένειά της δημιουργεί ατμόσφαιρα ειρήνης και χαράς. Η ανδρεία γυναίκα εργάζεται με τα ίδια της τα χέρια και έτσι είναι χρήσιμη στην οικογένειά της. Η εργατική αυτή γυναίκα μοιάζει με εμπορικό πλοίο, το οποίο εισάγει προϊόντα από μακρινά μέρη. Ότι μπορεί να το κάνει μόνη της το κάνει. Ότι δεν μπορεί το προμηθεύεται από αλλού. Σηκώνεται πρωί, προτού ξημερώσει, ετοιμάζει και δίδει φαγητό στην οικογένειά της και εργασία στις υπηρέτριές της. Ξέρει ακόμη πως να μεγαλώνει συνετά την οικογενειακή της περιουσία, είτε με την αγορά χωραφιών είτε με την προσωπική της εργασία. Ζώνει καλά τη μέση της και αρχίζει τη δουλειά. Θεωρεί ότι είναι καλό το να εργάζεται κάποιος και το λυχνάρι της, που την φωτίζει για να μπορεί να εργάζεται, δεν σβήνει όλη τη νύχτα.

Η ανδρεία αυτή γυναίκα χαίρεται όταν κάνει έργα, με τα οποία εξυπηρετούνται τα συμφέροντα της οικογένειάς της σε αντίθεση με τις κοσμικές γυναίκες, που καυχώνται για τα ρούχα τους και τα κοσμήματά τους. Η ενάρετη αυτή γυναίκα ασκεί και έργα αγάπης και ελεημοσύνης. Το θεωρεί μάλιστα υποχρέωσή της να ελεεί τους πτωχούς. Ο σύζυγός της, εάν συνέβη ποτέ να απουσιάζει από το σπίτι του, λόγω των εργασιών του, δεν ανησυχεί, ούτε φροντίζει γι' αυτό. Γνωρίζει να ράβει πολυτελή ενδύματα για τον εαυτό της καθώς και πλούσια ενδύματα για το σύζυγό της. Ο σύζυγός της θαυμάζεται κατά τις δημόσιες εμφανίσεις του από όλους, λόγω της φροντίδας της ανδρείας γυναίκας του. Η εργατική αυτή γυναίκα κατασκευάζει περισσότερα σεντόνια από όσα είναι αναγκαία για την οικογένειά της και τα πωλεί σε εμπόρους. Γνωρίζει να εξοικονομεί τα προς το ζήν και να ετοιμάζει κληρονομιά για τα παιδιά της. Εργάζεται σκληρά όταν είναι νεαρή και απολαμβάνει τους καρπούς των κόπων της όταν γηράσει. Ένα άλλο χαρακτηριστικό γνώρισμά της γυναίκας αυτής είναι ότι έχει διάκριση και σύνεση σε κάθε συναναστροφή της. Δεν είναι φλύαρη ούτε της αρέσει να κατηγορεί τους άλλους.

¹ Βλ. Α΄ Πέτρ., γ΄ 7.

Όπως αναφέρει ο σοφός Σολομών, «σίτα δε οκνηρά ουκ έφαγε», δηλαδή ψωμί δε οκνηρίας και κακοζυμωμένο δεν έφαγε. Όπως αναφέρει ο Ωριγένης, όταν λέγει «σίτα οκνηρά» εννοεί τις κακίες². Η ανδρεία γυναίκα διδάσκει τόσο με τα λόγια της όσο και με το παράδειγμά της. Ακόμη κάνει έργα φιλανθρωπίας και έτσι με αυτό τον τρόπο ελκύει την ευλογία το Θεού. Τέλος μεγαλώνει και αποκαθιστά πλούσια τα παιδιά της. Για όλους αυτούς λοιπόν τους λόγους ο σύζυγός της την επαινεί με τα εξής λόγια: «Ω καλή και πολύτιμη σύντροφε της ζωής μου. Πολλές γυναίκες απέκτησαν πλούτη με την ικανότητά τους. Πολλές απέκτησαν δύναμη και υπόληψη μέσα στην κοινωνία. Εσύ όμως τις έχεις ξεπεράσει όλες»³.

Η γυναίκα αυτή έχει μέσα της τον φόβο του Θεού. Είναι κοσμημένη με όλες τις αρετές και είναι βαθύτατα ευλαβής και ότι κάνει το θέτει υπό τον έλεγχο του Θεού, ο οποίος αποτελεί τον αληθινό θησαυρό και στολισμό της και όχι το «μάταιο κάλλος» και οι «ψευδείς αρέσκειαι»⁴. Είναι αξιοπρόσεκτο ότι οι Παροιμίες Σολομώντος αρχίζουν με τον «φόβον Κυρίου»⁵ και κατακλείουν πάλιν με τον φόβον Κυρίου⁶.

Η «ανδρεία» γυναίκα δίνει ορθές συμβουλές, παιδαγωγεί κατά Θεόν τα τέκνα της, δίνει σοφές και συνετές συμβουλές στον σύζυγό της, διάγει τη ζωή της με σωφροσύνη και τα λόγια της είναι μετρημένα. Γι' αυτούς τους λόγους επαινείται από όλους. Όμως δεν επαινείται μόνο αυτή αλλά και ο σύζυγός της τους τόπους δημοσίων συγκεντρώσεων.

Μια συγκεκριμένη αναφορά του ύμνου αυτού βρίσκουμε στην Α' προς Τιμόθεο επιστολή του αποστόλου Παύλου, ο οποίος αναφέρει ότι οι γυναίκες θέλω να προσεύχονται με σεμνή ενδυμασία, να στολίζουν τον εαυτό τους με συστολή και σωφροσύνη, όχι με φιλάρεσκα πλεξίματα των μαλλιών τους ή με χρυσά ή μαργαριταρένια κοσμήματα ή με ρούχα πολυτελή αλλά με ότι πρέπει σε γυναίκες, που παρουσιάζονται στα μάτια όλων ότι σέβονται τον Θεόν. Θέλω, αναφέρει ο απόστολος Παύλος, οι γυναίκες να στολίζονται με έργα αγαθά⁷.

Παρόμοια και ο κορυφαίος απόστολος Πέτρος στην Α' καθολική επιστολή αναφέρεται στις εναρέτους συζύγους, στις οποίες παραγγέλλει να υποτάσσονται στους συζύγους των, ώστε και αν μερικοί από αυτούς απειθούν στον λόγο του Ευαγγελίου, να κερδηθούν στην πίστη του Χριστού χωρίς λόγο και κήρυγμα, με μόνη την ενάρετο συμπεριφορά των γυναικών⁸.

Όπως αναφέρει ενδεικτικά ο κύριος Νικόλαος Βασιλειάδης «οι στίχοι 10-31 αποτελούν το αιώνιον κάτοπτρον, εμπρός εις το οποίον καλούνται να καθρεπτίζονται τους εαυτούς των οι γυναίκες και να στολίζονται εμπρός εις αυτό το εσωτερικόν και

² Βλ. ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ, *Εκ των Ωριγένους εις Παροιμίας Σολομώντος εξηγήσεων*, PG, 17, 252B: «Σίτα οκνηρά, τα οκνοποιούντα τυχύν της βασιλείας τους απλουστέρους και αφελεστέρους, η ευγνώμων και θεοφιλής ψυχή ουκ εσθίει, ούτε μην τούτων γεύεται, ει τάχα τύχοι αυτών επιθυμήσαι. Τας κακίας γαρ φησί σίτα οκνηρά».

³ Βλ. Παρ., λα' 29.

⁴ Βλ. Η Παλαιά Διαθήκη μετά συντόμου ερμηνείας, τ. 12, έκδ. Αδελφότης Θεολόγων «Ο ΣΩΤΗΡ», Αθήναι, Νοέμβριος ²1997, σ. 307.

⁵ «Αρχή σοφίας φόβος Κυρίου». Παρ., α' 7.

⁶ «φόβον δε Κυρίου αύτη αινεϊτω». Παρ., λα' 30.

⁷ Βλ. Α' Τιμ., β' 9-10.

⁸ Βλ. Α' Πέτρ., γ' 1-6.

εξωτερικόν των. Εάν το κάμνουν, θα έχουν τον έπαινον και την τιμήν παρά Θεού και ανθρώπων⁹.

⁹ Βλ. Η Παλαιά Διαθήκη μετά συντόμου ερμηνείας, τ. 12, έκδ. Αδελφότης Θεολόγων «Ο ΣΩΤΗΡ», Αθήναι, Νοέμβριος ²1997, σ. 307.